

5 підстав коли можливе повторне визначення переможця в одній процедурі закупівлі

Переможцем процедури закупівлі стає учасник, тендерна пропозиція якого відповідає всім критеріям та умовам, що визначені в тендерній документації, і визнана найбільш економічно вигідною, та якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю, або учасник, якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі (пункт 18 частини 1 статті 1 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон)). Але не завжди з таким переможцем замовник укладає договір про закупівлю. Саме про такі випадки при проведенні процедур закупівель поговоримо в даній публікації.

Відхилення переможця за Законом

Фактично, якщо більш глибоко розглянути Закон, можна дійти висновку, що встановлено п'ять підстав, коли замовник може відхилити переможця.

Згідно пункту 3 частини 1 статті 31 Закону замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо переможець процедури закупівлі:

відмовився від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації;

відмовився від укладення договору про закупівлю;

не надав у спосіб, зазначений в тендерній документації, документи, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 цього Закону;

не надав копію ліцензії або документа дозвільного характеру (у разі їх наявності) відповідно до частини другої статті 41 цього Закону;

не надав забезпечення виконання договору про закупівлю, якщо таке забезпечення вимагалось замовником.

Кожна з таких підстав має свої особливості, тому по черзі розглянемо кожен та підведемо підсумки.

Перша підстава - відмова від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації

У Законі про відмову від договору прописано не тільки в статті 31, а й рекомендую також звернути увагу на статтю 33. Відповідно до частини 7 статті 33 Закону **в разі відмови переможця процедури закупівлі від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації, неукладення договору про закупівлю з вини учасника або ненадання замовнику підписаного договору у строк, визначений Законом, замовник відхиляє тендерну пропозицію** такого учасника, визначає переможця процедури закупівлі серед тих учасників, строк дії тендерної пропозиції яких ще не минув, та приймає рішення про намір укласти договір про закупівлю в порядку та на умовах, визначених цією статтею.

Для початку розберемося, що потрібно робити, щоб визнати наступного учасника переможцем у разі відмови попереднього переможця від підписання договору. Перш за все **переможець повинен відмовитися від підписання договору**. Як та в якому вигляді це зробити?

Згідно з частиною 8 статті 12 Закону подання інформації під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі здійснюється **в електронному вигляді** через електронну систему закупівель. Замовникам забороняється вимагати від учасників подання у паперовому вигляді інформації, поданої ними під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі.

Згідно з пунктом 3 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі розміщення інформації в електронній системі закупівель здійснюється замовником / ЦЗО / учасником / постачальником / органом оскарження / органами державного фінансового контролю шляхом заповнення електронних полів, визначених адміністратором і реалізованих в електронній системі закупівель, **та завантаження відповідних документів через автоматизоване робоче місце** замовника / ЦЗО / учасника / постачальника / органу оскарження / органів державного фінансового контролю.

Тому рекомендую, щоб відмова переможця від укладання договору про закупівлю була завантажена на майданчик в електронному вигляді. Нижче ви можете ознайомитися з прикладом відмови від підписання договору.

Приклад [Повідомлення про відмову від підписання договору](#)

Про це варто також почитати в статті [«Що спричинить непідписання договору про закупівлю з вини учасника, який визнаний переможцем?»](#) на порталі RADNUK.COM.UA.

Але з відмовами потрібно бути обережними і не зловживати, оскільки відповідно до пункту 4 частини 13 статті 14 Закону передбачено: замовник відхиляє пропозицію, якщо учасник протягом одного року до дати оприлюднення оголошення про проведення спрощеної закупівлі відмовився від підписання договору про закупівлю (у тому числі через

неукладення договору з боку учасника) більше двох разів із замовником, який проводить таку спрощену закупівлю.

До того ж замовник має змогу на етапі підготовки тендерної документації включити вимогу (наприклад, до розділу 5 «Оцінка тендерної пропозиції» пункту 3 «Відхилення тендерних пропозицій»), яка надасть можливість у разі ненадання відповідних документів відхилити переможця закупівлі. **Така вимога, наприклад, може звучати так:**

«До уваги Переможця: Переможець вважається таким, що відмовився від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації або укладення договору про закупівлю, а його тендерна пропозиція підлягає відхиленню у випадку ненадання переможцем у визначений тендерною документацією термін або надання з порушенням вимог тендерної документації документів договірної ціни.»

Друга підстава - неукладення договору про закупівлю з вини учасника або ненадання замовнику підписаного договору

Друга підстава тісно пов'язана з першою, але існує специфічний момент, який її відрізняє — це невчасне укладання договору. Такого замовник не може допустити, оскільки укладення договору з порушенням строків призводить до нікчемності такого договору (пункт 4 частини 1 статті 43 Закону).

Отже, інколи трапляються випадки, коли з вини учасника у строк, визначений Законом, не укладають договір про закупівлю. Щоб ці строки не порушити, далі детально розберемо, які строки притаманні для закупівель.

Для конкурентних процедур (частини 5 та 6 статті 33 Закону):

не раніше ніж через 10 днів з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю;

не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації та тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі;

у випадку обґрунтованої необхідності строк для укладання договору **може бути продовжений до 60 днів**.

У такому випадку в замовника також є можливість визначити переможцем наступного учасника, строк дії тендерної пропозиції якого ще не минув, та прийняти рішення про намір укласти договір про закупівлю у порядку та на умовах, визначених частиною 7 статті 33 Закону.

Для спрощеної закупівлі рекомендую рахувати такі строки:

не раніше ніж через 10 днів з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю (частина 6 статті 33 Закону);

замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який визнаний переможцем спрощеної закупівлі, не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю (частина 15 статті 14 Закону).

Отже, якщо учасник, який визначений переможцем спрощеної закупівлі, відмовився від укладення договору про закупівлю, замовник на підставі пункту 3 частини 13 статті 14 Закону відхиляє пропозицію такого учасника та переходить до розгляду наступного.

А от про неукладання договору про закупівлю у встановлені строки в Законі для спрощеної закупівлі нічого не передбачено. Тому **рекомендую**, щоб не наражати на ризик закупівлю та укладання договору, **додатково в умовах оголошення про проведення спрощеної закупівлі дописати, наприклад:**

«У разі відмови переможця спрощеної закупівлі від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог оголошення про проведення спрощеної закупівлі, неукладення договору про закупівлю з вини учасника або ненадання замовнику підписаного договору у строк, визначений цим Законом, учасник, який визначений переможцем спрощеної закупівлі, вважається таким, що відмовився від укладення договору про закупівлю, та його пропозиція підлягає відхиленню на підставі пункту 3 частини 13 статті 14 Закону та частини 7 статті 33 Закону».

За переговорною процедурою замовник має право укласти договір про закупівлю:

у строк не раніше ніж через 10 днів (5 днів — у випадках, передбачених в частині 7 статті 40 Закону) з дня оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю;

не пізніше 35 днів (20 днів — у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених у пункті 5 частини 8 статті 40 Закону).

Цікавим є той факт в переговорній процедурі, що в разі, якщо з учасником у встановлені строки Закону (пункт 5 частини 8 статті 40 Закону) не буде підписаний договір про закупівлю, переговорну процедуру необхідно буде відмінити на підставі пункту 5 частини 8 статті 40 Закону.

Детально про продовження строку читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Строк для укладення договору за переговорною процедурою та його продовження»](#).

Підтвердження підстав неукладення договору про закупівлю з вини учасника

Лист-звернення замовника, надісланий переможцеві, про завершення строків укладення договору про закупівлю та письмове попередження, що якщо учасник-переможець в установлені строки не укладе договір із замовником, то згідно із Законом замовник змушений буде визначити наступну найбільш економічно вигідну пропозицію серед тих учасників, строк дії тендерної пропозиції яких ще не минув, та прийняти рішення про намір укласти договір про закупівлю у порядку та на умовах, визначених частиною 7 статті 33 Закону;

Протокол про прийняття рішення про визначення наступної економічно вигідної пропозиції у зв'язку з тим, що учасник-переможець, якого визнано переможцем, в установлені строки не уклав договір про закупівлю із замовником;

Інші документи, які підтверджують факт неукладення договору про закупівлю з вини учасника-переможця у строки, визначені Законом.

Третя підстава - неподання у спосіб, зазначений у документації, документів, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону

Відповідно до даної обставини в разі ненадання переможцем процедури закупівлі документів, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону, замовник відхиляє такого переможця та визначає переможця процедури закупівлі серед тих учасників, строк дії тендерної пропозиції яких ще не минув, та приймає рішення про намір укласти договір про закупівлю в порядку та на умовах, визначених статтею 33 Закону.

Слід зазначити, що в даній підставі відхилення передбачене за «неподання документів у спосіб». Тому замовнику варто передбачити в тендерній документації наприклад наступну інформацію:

«У випадку ненадання переможцем документів, передбачених цією тендерною документацією, або надання їх із порушенням терміну або вимог, передбачених тендерною документацією, або у випадку, якщо щодо переможця наявні підстави для відмови, передбачені статтею 17 Закону, переможець вважається таким, що не надав у спосіб, зазначений в тендерній документації, документи, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону».

Також звертаємо увагу, що Законом встановлено чіткі строки, протягом яких учасник-переможець повинен подати документи, а саме: згідно з частиною 6 статті 17 Закону переможець процедури закупівлі у строк, **що не перевищує 10 днів** з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю, повинен надати замовнику документи шляхом оприлюднення їх в електронній системі закупівель, що підтверджують відсутність підстав, визначених пунктами 2, 3, 5, 6, 8, 12 і 13 частини 1 та частиною 2 статті 17 Закону.

Якщо відповідно до вимог тендерної документації документи переможцем не подані (не подані / не подані у строк, установлений Законом / не відповідають вимогам, установленим замовником у тендерній документації), то замовник має правові підстави перейти до розгляду наступної пропозиції, строк дії якої ще не минув, у зв'язку із неподанням попереднім переможцем документів, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 Закону.

Звертаю увагу, що замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо переможець процедури закупівлі не надав у спосіб, зазначений у тендерній документації, документи, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону (пункт 3 частини 1 статті 31 Закону).

Підтвердженням **підстави неподання у спосіб, зазначений у документації, документів, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону**, можуть бути такі документи:

реєстр отриманих документів від переможця;

протокол щодо розгляду поданих учасником-переможцем документів. З прикладом такого протоколу ознайомтесь на порталі RADNUK.COM.UA в розділі [«Зразки документів замовникам»](#).

Перебіг строку для подання наступним переможцем документів, що підтверджують відсутність підстав, визначених частинами 1 і 2 статті 17 Закону, розпочинається після оприлюднення на вебпорталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір про закупівлю з новим учасником.

Отже, основна рекомендація для учасників, щоб така обставина не настала: радимо готувати документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 цього Закону, які вимагає замовник від переможця, заздалегідь. Детально про такі документи читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Не вимагай того, що можеш побачити і сам!»](#).

Четверта підстава - переможець не надав копію ліцензії або документа дозвільного характеру

Замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель, якщо переможець процедури закупівлі, зокрема, не надав копію ліцензії або документа дозвільного характеру (у разі їх наявності) відповідно до частини 2 статті 41 цього Закону.

З аналізу положень пункту 2 частини 2 статті 41 Закону під час укладення договору про закупівлю переможець повинен надати копію ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності лише в разі, якщо:

Отримання ліцензії на провадження такого виду діяльності передбачено законом;

Про це було зазначено в тендерній документації / оголошенні про проведення спрощеної закупівлі чи це вимагав замовник під час переговорів у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Отже, саме замовник визначає необхідність надання переможцем ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, якщо її отримання передбачене Законом. При цьому така вимога повинна бути зазначена в тендерній документації / оголошенні про проведення спрощеної закупівлі / під час переговорів у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Але звертаю увагу, що тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників, а також вимог **щодо документального підтвердження інформації про відповідність вимогам тендерної документації, якщо така інформація є публічною, що оприлюднена у формі відкритих даних згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» та/або міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним.**

Зауважимо, що невиконання **переможцем процедури закупівлі** вимог пункту 2 частини 2 статті 41 Закону є підставою для відхилення його тендерної пропозиції. Що стосується **спрощеної закупівлі**, то в Законі відсутня підстава для відхилення за ненадання копії ліцензії або документа дозвільного характеру (у разі їх наявності) відповідно до частини 2 статті 41 Закону.

Тому **рекомендую, щоб не наражати на ризик закупівлю та укладання договору, додатково в умовах оголошення про проведення спрощеної закупівлі дописати, наприклад:**

«У разі неподання переможцем спрощеної закупівлі копії ліцензії або документа

дозвільного характеру (у разі їх наявності) або ненадання достовірної інформації про наявність ліцензії, або ненадання документа дозвільного характеру відповідно до вимог оголошення про проведення спрощеної закупівлі учасник, визначений переможцем спрощеної закупівлі, вважається таким, що відмовився від укладення договору про закупівлю, і його пропозиція підлягає відхиленню на підставі пункту 3 частини 13 статті 14 Закону».

Детально про ліцензії читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Вимоги замовника щодо надання ліцензії за новим Законом»](#).

Підтвердженням підстави, що переможець не надав копію ліцензії або документа дозвільного характеру, може бути протокол про відхилення переможця на підставі неподання копії ліцензії або документа дозвільного характеру.

П'ята підстава - переможець не надав забезпечення виконання договору про закупівлю, якщо таке забезпечення вимагалось замовником

Відповідно до частини 1 статті 27 Закону замовник має право вимагати від переможця процедури закупівлі / спрощеної закупівлі внесення ним **не пізніше дати укладення договору** про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено тендерною документацією або в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі. **Забезпечення виконання договору про закупівлю** — надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником за договором про закупівлю (пункт 9 частини 1 статті 1 Закону).

У разі неподання забезпечення виконання договору замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель, а саме, якщо: переможець процедури закупівлі не надав забезпечення виконання договору про закупівлю, якщо таке забезпечення вимагалось замовником (пункт 3 частини 1 статті 31).

Що стосується **спрощеної закупівлі**, то в Законі відсутня підстава для відхилення щодо ненадання забезпечення виконання договору. Тому **рекомендую, щоб не наражати на ризик закупівлю та укладання договору, додатково в умовах оголошення про проведення спрощеної закупівлі дописати, наприклад:**

«У разі неподання переможцем спрощеної закупівлі забезпечення виконання договору відповідно до вимог оголошення про проведення спрощеної закупівлі учасник, який визначений переможцем спрощеної закупівлі, вважається таким, що відмовився від укладення договору про закупівлю, та його пропозиція підлягає відхиленню на підставі пункту 3 частини 13 статті 14 Закону».

Детально про забезпечення виконання договору читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті [«Забезпечення виконання договору про закупівлю»](#).

Підтвердженням підстави ненадання забезпечення виконання договору про закупівлю може бути протокол про відхилення переможця.

Як замовнику визнати переможцем наступного учасника

Вище було розглянуто кожен причину можливості відхилення переможця та розгляду наступного учасника і обставини та підстави, відповідно до яких замовник повторно визначає переможця з тих, строк дії тендерних пропозицій / пропозицій яких ще не минув. Розглянемо детально алгоритм дій замовника:

Встановлюється одна з вищенаведених підстав, за якою необхідно відхилити переможця.

Складається протокол про відхилення переможця.

На майданчику необхідно буде відхилити учасника, якого було визначено переможцем (скасувати рішення про переможця), та завантажити протокол про відхилення переможця.

Розглянути наступного учасника (складається протокол розгляду та визначення переможця). Також потрібно звернути увагу на те, що замовник може визначити переможця, навіть якщо залишилась **одна пропозиція**. Для розгляду наступного учасника у замовника знову є відповідно до частини 10 статті 29 Закону строк для розгляду, який не повинен перевищувати 5 робочих днів з дня визначення найбільш економічно вигідної пропозиції. Такий строк може бути аргументовано продовжено замовником до 20 робочих днів. У разі продовження строку замовник оприлюднює повідомлення в електронній системі закупівель протягом одного дня з дня прийняття відповідного рішення. Про продовження строку розгляду в спрощеній закупівлі читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статті «Чи можна в спрощеній закупівлі продовжити строк розгляду до 20 роб. днів?».

Визначити на майданчику наступного учасника переможцем.

Отже, замовнику, якому відмовив учасник у підписанні договору і який визначає наступного учасника переможцем, необхідно пам'ятати, що при наступному розгляді строки рахуються заново і для укладення договору про закупівлю аналогічно — з дня прийняття нового рішення про намір укласти договір (другого повідомлення про намір).

Усі переможці відмовилися від підписання договору

Якщо складеться ситуація, що всі переможці по черзі будуть відмовлятися від підписання договору про закупівлю за **результатами процедури закупівлі**, то відповідно до пункту 3 частини 2 статті 32 Закону тендер автоматично відміняється електронною системою закупівель у разі відхилення всіх тендерних пропозицій згідно з Законом.

У такому випадку замовнику не потрібно готувати протокол про відміну, оскільки в Законі передбачено, по-перше, що тендер автоматично відміняється електронною системою закупівель (частина 2 статті 32 Закону). По-друге, у разі відміни тендеру з підстав, визначених частиною 2 статті 32 Закону, електронною системою закупівель автоматично оприлюднюється інформація про відміну тендеру (частина 7 статті 32 Закону).

У спрощеній закупівлі ситуація аналогічна: відповідно до пункту 1 частини 18 статті 14 Закону спрощена закупівля автоматично відміняється електронною системою закупівель у разі відхилення всіх пропозицій згідно з частиною 13 Закону. Повідомлення про відміну закупівлі оприлюднюється в електронній системі закупівель **електронною системою закупівель протягом 1 робочого дня** з дня автоматичного відміни спрощеної закупівлі внаслідок відхилення всіх пропозицій згідно з частиною 13 статті 14 Закону і/або відсутності пропозицій учасників для участі в ній. Повідомлення про відміну закупівлі автоматично надсилається всім учасникам електронною системою закупівель в день його оприлюднення (частина 19 статті 14 Закону).

Кожна закупівля є особливою та може стати проблематичною. Як подолати таку проблематику та завершити закупівлю, ми розглянули, і у вас тепер є чіткий алгоритм дій.

Статті за тематикою на порталі RADNUK.COM.UA:

[«Що спричинить непідписання договору про закупівлю з вини учасника, який визнаний переможцем?»](#);

[«Строк для укладення договору за переговорною процедурою та його продовження»](#);

[«Не вимагай того, що можеш побачити і сам!»](#);

[«Вимоги замовника щодо надання ліцензії за новим Законом»](#);

[«Чи можна в спрощеній закупівлі продовжити строк розгляду до 20 роб. днів?»](#);

[«Забезпечення виконання договору про закупівлю»](#).